

Bohoslužby v Zábřehu 24.října 2021

Mk 10,46-52

Milé sestry, milí bratři, život nám někdy přináší pěkný rozruch. Okolnosti nás nutí dát se do pohybu, ocitáme se v jednom kole, všechno se nám zdá být konané jak se říká za pochodu. Pozornost upneme k cíli, ten může mít podobu nalezení řešení složité situace stejně či jen posunutí se o kousek dál v koloběhu života k nějakému oddechu. A někdy nás dění natolik pohltí, že se zatajeným dechem čekáme na nějaké finále, rozuzlení toho zapeklitého příběhu, do něhož jsme osobně vtaženi. Zaměření pozornosti jedním směrem je asi pochopitelné. Stejně jako je zřejmé, že mnoho věcí se v takovou chvíli stává podružných, nedůležitých. Prostě je člověk snadno přehlédne, nebo i úmyslně odsune bokem, protože v kontextu všeho ostatního můžou počkat.

V takovém určitém napětí nacházíme i skupinku učedníků provázející Ježíše do Jeruzaléma. Už úvod textu nám naznačuje, že je to asi hodně napínavá cesta. Vždyť se ani nějak nezdrží v Jerichu. Evangelista jen poznamená, že do něj přišli a pak hned vidíme, že zase odcházejí. Pokud se tam něco stalo, nestojí to v dalších souvislostech moc za řeč. Pozornost je upnuta k Jeruzalému. Budou Velikonoce, svátky vysvobození, Ježíš je už celkem známá osobnost, mnozí v něm vidí minimálně proroka. Z toho důvodu je očekávatelné, že to v Jeruzalémě bude asi hodně zajímavé. V průvodu lze cítit určité napětí. Asi také mají hodně naspěch, už by rádi byli v cíli, už by rádi viděli, jak zareaguje samotné centrum náboženského života na přítomnost Ježíše. Je to přeci jen celkem velká věc. Taková událost se nestává často, být svědkem vystoupení proroka v chrámu, být svědkem možná nějakého dějinného zlomu, tomu se nic nemůže rovnat.

Do tohoto důležitého děje najednou vstoupí jeden žebrák sedící u cesty. Ve městě se takových najde vždycky hodně. Ocitnout se v situaci, kdy jediným východiskem je prosba o nějakou almužnu, nemusí být zase tak výjimečné. Stačí pár nedobrych okolností a člověk už klouže směrem ke dnu. A pokud je navíc nějak postižený, potom je to ještě jednodušší. Práci takovému člověku nikdo nedá a když nemá dobré zázemí, nezbyvá mu jiná cesta, než sedět u cesty a spoléhat na štědrost jiných. Ovšem nastanou chvíle, kdy se něco může změnit. Ten slepý člověk zaslechl, že kolem něj prochází Ježíš z Nazareta. Ten Ježíš, který vrací mnoha nemocným zdraví, který pomáhá najít cestu k životu. Tento mistr nad mistry se může také smilovat, ale dá se od něj očekávat pomoc zcela jiného ražení, než od běžných kolemjdoucích. Proto také ten slepý volá Ježíše jménem, ale nejen jménem. Ježíše tituluje jako Syna Davidova.

Tím vyjadřuje, že je celkem v obraze o tom, ke komu se obrací. Ač nevidí, hodně toho jistě slyšel. Všechno si dává dohromady a je mu jasné, že zde nejde o nějakou prosbu o almužnu. Sice ta prosba o smilování se by tomu napovídala, ale v daných souvislostech má poněkud širší rozměr. Jde o navázání kontaktu, ale zároveň o vyznání, že na něco takového neexistuje zákonný nárok. Tedy není možné postupovat systémem, že já něco chci a Bůh musí ihned reagovat, nejlépe hned vyhovět. To rozhodnutí k dalšímu kroku je na něm.

Reakce mnohých v zástupu asi trochu zarazí. Toho prosícího o milost napomínali, doslova kárali, aby byl potichu, aby prostě nerušil. Neměli moc náladu, aby se Ježíš tímto člověkem zdržoval. Možná mu i nějakou tu almužnu dali, aby byl klid, aby se prostě šlo dál. To je takový zajímavý obraz společenství kolem Ježíše. Toto společenství se stává překážkou mezi volajícím a Ježíšem. V zápalu svého vlastního boje nedokáže vnímat naprosto konkrétního jedince v jeho situaci s jeho potřebami. Trochu to připomíná učedníky, kteří nedávno bránili tomu, aby Ježíše zaměstnávaly děti, respektive jejich matky s prosbou o požehnání. A možná takové situace najdeme i dnes. Při sledování vyššího cíle se přitěží stane to podstatné. Proč najednou není čas na uzdravování? Vždyť to Ježíš dělal běžně. Proč není čas na milosrdenství? Vždyť je zásadním kamenem Ježíšovy zvěsti. Možná ten kalup k cíli způsobil jistý druh slepoty. V tom případě není vůbec náhodou, že při vycházení z Jericha potkávají zrovna slepého člověka. I když ho chtějí mnozí umlčet, on volá a Ježíš zastavuje. Ovšem všimněme si, že nejde k němu. Zůstává stát a ten zástup, který předtím slepého umlčoval, vyzývá, aby ho zavolal. Toto je důležitý okamžik dnešního textu. Ono by se to dalo přeložit i tak, že ho mají pozvat. Tedy nikoliv přivést, ale udělat opak toho, co činili prve. Žádné kárání, ale pozvání. Pak už je na tom slepém, aby na něj zareagoval. Společnost kolem Ježíše mu to ale musí umožnit nikoliv znemožnit.

Cesta do Jeruzaléma je cestou k završení Ježíšova působení. Setkání s Bartimeem k této cestě klade ještě jednu zajímavou otázku. Ona se vlastně tak nějak proplétá kolem davu učedníků už delší dobu. Trochu nevyslovená je v příběhu bohatého člověka, který se ptá po věčném životě. Jasněji už zaznívá u synů Zebedeových a toho slepce. Co pro vás mohu udělat? Co ode mne žádáte? Otázku směřuje tomu prosebníkovi, ale položit si ji musí i ten dav, stejně tak se ozývá i v nás. S Ježíšem při tom tažení do Jeruzaléma je to fajn, ale co od toho ti lidé očekávají? Mají konkrétní představu? A co my? Co očekáváme od Ježíše? Přicházíme k němu s hrдостí jako Zebedeovci, se sebevědomím jako ten bohatý člověk, ale také s pokorou jako Bartimeus. Víme ale, co vlastně chceme? Co je naší touhou, v čem na Ježíše spoléháme? Jaká by byla naše odpověď na místě Bartimea? Když porovnáme odpovědi, se kterými jsme se v minulých kapitolách mohli setkat, zjistíme, že tato Ježíšova otázka otevírá touhy lidského srdce, dává možnost nahlédnout nám do nás samotných. Kdybych se vás takto nyní zeptal, třeba jednoho po druhém, budou asi odpovědi různé a možná také nezazní nic. Nejspíš by byly takové obecnější. Ovšem tváří v tvář Ježíši nemá cenu nějak kličkovat. Ježíš ví, co trápí každého člověka. To je zde také zajímavý moment. Ti lidé, kteří k tomu slepému přišli, ti nevěděli, oč mu přesně jde. Jistě, možná by se to dalo z kontextu odtušit. Ale nepřišli k němu proto, aby naplnili jeho touhu, aby vyřešili problém, kterým se trápí. Přišli, aby mu zvěstovali pozvání od Ježíše.

Může se to zdát málo, ale myslím, že v tomto textu je to věc velkého významu. Vždyť mění celou tu situaci, kdy z opomíjeného žebračka může být opět někdo vznešený.

Ostatně jméno toho slepého právě o vznešenosti, účtě také mluví. Syn vznešeného je zabalen jako žebraček do špinavého pláště. Nevidí a bída je jeho jediným bohatstvím. Jak příznačné je to podobenství i toho davu, který jde s Ježíšem. Vždyť se v jeho postavě každý z nás může poznávat. Jsme Božími dětmi, ovšem není to vůbec vidět. Proč? Právě kvůli slepotě. Ne té fyzické, ale té, která nevidí mnoho úžasných věcí kolem nás, nedokáže vnímat Boží dílo. Proto se pak na člověka nabaluje mnoho špíny, nečistoty. Ovšem ve chvíli, kdy zazní Boží pozvání, možnost přijít k němu, můžeme tento svůj obal odhodit. Možná odhalí ještě větší bídu, která nebyla před tím vidět, ale také umožní stanout před Ježíšem a vyznat, co je touhou nitra, co je očekávanou pomocí.

Ať vidím! Může to být celkem logické u člověka slepého. Má nás to tak trochu navést k tomu, abychom i my sami dokázali prosit Ježíše o to, co je naprosto logické v naší situaci. Tímto se ten člověk liší od předchozích prosebníků. Svými prosbami mířili někam, kde to nedávalo smysl. Proto také bohatý muž odchází zarmoucen, když slyší pozvání k následování, proto Jan s Jakubem Zebedeovi sklízejí hněv ostatních učedníků. Tady ten Bartimeus však dělá něco jiného. Touží vidět, řečtina tam má výraz, který nemluví jen o obyčejném vidění, ale doslova o prohlédnutí nebo také pozvednutí zraku vzhůru. Jak jsme mohli číst, toto prohlédnutí ho potom vede s Ježíšem dál cestou do Jeruzaléma. Stává se jeho následovníkem. Toto je také cesta, jak se vrací člověku jeho důstojnost, jeho hodnota.

Je dobré, abychom si i my sami uvědomili, co od Ježíše čekáme, po čem toužíme. Proč s ním jdeme jako jeho učedníci? Hledáme senzaci? Chceme být u toho, když nastane nějaký veliký zlom v dějinách? Pak je na místě otázka, zda také nejsme trochu zaslepení, zda v tom kalupu a koloběhu vši cesty s Ježíšem nepřestáváme vnímat ty, kteří k němu volají a hledají pomoc. Možná jestli také tak nějak nepřehlízíme, že jsme těmi, kdo sami pomoc potřebují, těmi kdo by místo Ježíše na roztrhání měli mít před očima Ježíše, který se umí zastavit a věnovat se jinak bezvýznamnému člověku sedícímu někde u cesty. Pak totiž prohlédneme a uvidíme, že Ježíšova cesta do Jeruzaléma není oslavou lidské hrdosti, ale slavností Božího milosrdenství.

Pane Ježíši, uzdrav nás z naší slepoty, která nám zastírá tvé dílo i naše místo, které v něm máme.

Amen.

Neděle 24.října 2021

Napsal uživatel Vlastislav Stejskal
Úterý, 03 Leden 2023 10:53 -
